

„EDINOST“

Izdaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priključne naročnine se upravištvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 novč.); izven Trsta pa po 8 st.

Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Neprankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravištvo v ulici Molin piccolo št. 3. II. nadstr. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Carintia št. 12

Manifestacijski javni shod radi dogodkov na Hrvaškem.

Dr. Rybář je zaključil svoj govor tako le:

Morda poreče kdo, da ni bilo prav, da so ti, sicer mirni ljudje tako razsajali; a pomisliti treba, v kakem stanju se nahaja ta narod, v kako stanje ga je pripravil tisti moč, ki stoji na čelu uprave, tisti, ki je — lahko se reče — najbolj obsovaljen človek v vsej Hrvaški in Slavoniji. Vse, kar se sedaj godi na Hrvaškem, je njegova zaslug. Niso krivi politični agitatorji! Kriv je sam in pa tisti protektorji v Budimpešti. Oni so mu skuhali to juha, katero naj zdaj on sam pojé!

Moramo tudi povedati jasno in glasno, kako prihajamo mi do tega, da se bavimo s tem vprašanjem. Da so naše simpatije na strani Hrvatov, na strani revežev, ki so prisiljeni, da z orožjem v roki branijo svoje pravice, da stojimo na njihovi strani, to ve ves svet in zveš ne treba shodati. Sklinali pa smo shod, da povemo svetu, da tega, kakor se sedaj postopa od strani naše vlade, ne moremo odobravati. Zato smo prišli na shod, da opozorimo faktorje na Dunaju, naj ne pomagajo ljudem, ki tega ne zaslužijo, ljudem, ki marveč zaslužijo, da se jih grejemo-mogoče odnese.

Pešavec Biankini je staval v državnem zboru interpelacijo na ministrskega predsednika Koerberja, da bi izvedel, kaj oz. poreče k dogodkom na Hrvaškem, da pove, ali se mu ne zdi, ali ti žalostni dogodki mečejo nekako senco tudi na našo državno polovico in da bi bila dolžnost naše vlade, dajo senco odvrce ter da poskrbi, da se na Hrvaškem vzpostavi redni odnos. In kaj je odgovoril Koerber? Da je Ogrska in Hrvaška nekako druga država, da mi nimamo pravice umešavati se v njihove stvari, da nas to nič ne briga.

Ako bi bil Koerber dosledno stal na tem stališču, ne mogli bi tega sicer odobravati, ampak bilo bi vsaj razumljivo, da bi bilo lahko, da si naša vlada noče na Hrvaškem opeti svojih prstov. Ampak — jok! kakor bi rekel Turek. Gospod Koerber ni stal pri tem, ko so iz Hrvaške klicali na pomoč. Šlo je hrvaška vlada klicala na pomoč, so iz naše Avstrije poslali batalijone in regimente, nekvirirali so naša sodišča in državne pravdnice, da lovijo tiste velike zločince, ki imajo greh, da ne marajo videti velikega Khuen-Hedervarya.

Celo tako daleč se je šlo, da je veliki ban poslal detektive, svoje kreature v našo državno polovico, da iščejo med nami tiste velike zločince, pa da jih zvezane in ukovane v železje odvedejo na Hrvaško. Ali tu izjavljam vsprito vladnega zastopnika, da vodni bana Khuen-Hedervarya zastoj prihajajo v Trst. Tane najdejo zločincev; in oni, katere so iskali, so že na varnem. Sedaj pač ne more več reči ministerki predsednik, da nas vse to nič ni ne briga in da nimamo pravice umešavati se v dogodke na Hrvaškem.

To so naši ljudje, katere se pošilja na Hrvaško, da naj tam branijo zveš, proti kateremu se mora boriti sleherni pošten človek. Zato se pa, ker se naša vlada hoče brigati za razmere na Hrvaškem, imamo tudi

mi pravico, da se brigamo zanje in da zaključimo vladi na Dunaju: stoj!

Gospoda moj! Ko vidimo vse te — vsaj meni je prva ta misel — ko vidimo razmere, kako se razvijajo na Hrvaškem, ko opazujemo, kakšen poročila pošilja vlada v svet o dogodkih na Hrvaškem — vlada, o kateri se more reči, da ni nič posebnega in se ničesar naučila — spominjam se dogodkov iz polupreteklega časa, na dogodke v Lombardiji in Veneciji. Kar hočem reči sedaj, to so zgodovinska dejstva. In zgodovinska dejstva se menda sme navajati, tudi če so komu ne ljuba. Ti dve provinci spadali sta nekdanj k našemu cesarstvu. Tudi tam so avstrijske vlade postopale podobno, kakor sedaj na Hrvaškem ban Khuen-Hedervary. Tudi tam so se skušali zatreti vsako svobodno gibanje Italijanov. Italijani so protestirali — pomagali ni nič! Vedno bolj so vdele negotovost, na Dunaju pa so poročili, da je pravica prav narodov! Le nekoliko agitatorjev da je tam, kateri hujskajo! Če da treba zapreti ali obesti, potem da bo mir. Na Dunaju so verjeli tem sporočilem in prišli so z Dunaja najhujši uradniki in generali, da položijo agitatorje, da jih vržejo v ječe in pobesijo. Ko je pa potem vendarle prišlo na dan to, kar je moralo priti vsekakor nezaslišane pritiska, ko je na vsaki strani postala revolucija, takrat so se le gospodarje na Dunaju odprli oči; sprevideli so, da so ali prekleli. Tedaj so se nekako obrnili na potu, dahi so ukaze, da enjase na Leškem postopa nekako bolj krotko, nekako bolj umilo. In kaj so jim odgovorili iz Italije? Mi hočemo, da postane Avstrija bolj mila z nami; mi hočemo, da se pokere od nas!

Gospodje na Dunaju in v Budimpešti so tudi danes zaslepljeni, kakor so bili takrat. Tudi sedaj ne vidijo, kaj se pripetuje na Hrvaškem. Tudi sedaj pošiljajo batalijone in regimente na Hrvaško; tudi sedaj pošljejo monda kakoga stroga generala tjakaj, da udari na gibanje. Toda gledajo naj gospoda in spominjo naj se, kakov odgovor so dobili na Leškem.

Časi so resni! Mi Slovenci smo pa krvi in jeziku združeni s Hrvati. Kar trpijo oni, je tudi naša srčna želja. Mi želimo skupaj ostati, skupaj napredovati, kakor so napredovali drugi središnji narodi. Mi nočemo, da nas zatira hrvaška, madjarska ali avstrijska vlada.

Avstrijska vlada naj nastopi drugo pot! Ako se misli, da ima pravico umešavati se — to pravico si prijavja, ker pošilja na Hrvaško naše polke — naj se umešava blazilno, naj posreduje, da se odpravi stanje, ki je na sramoto ne samo Hrvatim in Madjarskim, ampak tudi Avstriji. Naj se na Hrvaškem postavi zakoniti ban, ki bo imel srce za narod, kateremu ima služiti in ne gospodariti!

Tu je govornik predlagal svojo resolucijo, katero smo že priobčili.

Govor dr. Rybářa, osobito pa zgodovinski podatki o dogodkih v Lombardiji, je napravil najgloblji vtis na vse poslušalstvo. Čustva so kar vplamtevala in se je to izražalo v neprestani viharah mej klicih. Ob zvršetku je aplavz in vsklikanje trajalo nekoliko minut.

Gospod dr. Tresić-Pavišić (v imenu Hrvatov) je spregovoril v glavnem tako le:

— Vi? Gospa brata ne podpišete vaše pogodbe — gispe torej do dražba. Zame bolje!

— Ah — in Vera se je spustila na stolico brez moči. Zastoj sta Blinjeviča nagovarjala in rotila Albani, naj najmejo posojilo — že v njiju navzočnosti so se pogodili z Mikolašev, da mu prodajo posestvo za svoto ukrajenega dolga in tri tisoče goldinarjev zraven.

In Vera — je izgubila svojo ljubljeno roditeljsko hišo — svojo sveto rojstno grudo.

Bil je zadnji dan februarja. Vera je klečala na grobu svojih milih. Prišla jim je reči z Bogom — ker jutri pride v Dragance Mikolaš in njej se bo seliti v mesto k Ottiliji.

Vzduh je postajal že topel, zemlja se je prikazovala iz pod snega in je vzpuhtevala od močne sveže vlažnosti. Vera je ostala na grobu do mraka. Tako težko jej je bilo zapustiti to mesto — sedaj jedino, ki pripada njej in njenim, in katero jedino predstavlja nekdanji dom. Ni jokala — bilo je kakor

V tugi spoznavamo prave druge.

Narod na Hrvaškem gneva sedaj po javnih ulicah in ječah. Ne vemo vsega, kar se dogaja tam doli. Le uale vemo, a že to je mnogo.

Ta današnji zbor, ki ste ga priredili, bratje Slovenci, narodu hrvaškemu v prilog, nam je v velike tolažbo v teh težkih časih. Ta sijajni dekež sočutja z nami nam utrja nado v našo bodočnost. Čim ste vi z nami, je naša bodočnost sigurna. (Navdušeni živokliki.) Ni to privikar, ko ste nam izkazali bratsko ljubev. Vsikdar, vsako priliko porablajte, bratje Slovenci, da nam izkazuje svojo ljubev. (Klici: Hočemo vsikdar!) To vaše čustvo do nas je tradicijsalno — vsikdar ste pripravljene, da nam priskočite v pomoč. (Vikarno potrjevanje.)

Ko se čete Karla Velikega navalile na naše kraje, se ni vedelo, kdo se je bolj junaško vedel. Slovenci so bili levo krilo pod slovaškimi vodjema Četimirom in Gorazdom. Da smo se tedaj razšli, na tem se imamo po velikem delu zahvaliti Slovincem.

Ko so nas uskočili Madjari, bife so se glavnice bitke okolo Ljubljane, kjer je Točašev potokel v rpad. Tudi ob mongolskih nasedih so Slovenci zvesto pomagali Hrvatom.

V tistih grenkih turških bojih smo bili Hrvatje gora Evrope. Zgodovina ne pozna toliko krvavilvanja krvi, kolikor ga je bilo v teh bojih. Ali Turki so udarili tudi v slovaške dežele. Zato so tudi Slovenci prelivali kri v istih bojih. Najsijajnejši primer te vzajemnosti je bil v bitki pri Sisku. Ban Bakaš je sijajno premagal dednega sovražnika. Pašlo je kakih 30.000 Turkov, oziroma bila potanena v Kolpo in Savo. Tudi tu so Slovenci tvorili levo krilo Bakašev vojske. Ko so Hrvatje začeli omahovati v hudi bitki, posegli so Slovenci junaško v boj in pomagali izgovajati zmago. Hrvatje in Slovenci so si skupno priborili lauriko. Skupno so umirali viteški.

Kakor ste, bratje Slovenci, vsikdar stali za nas, tako hočemo tudi mi Hrvatje prihiteti vam se pomoč, ako bi zopet trebalo izganjati barbaro. (Frenetičen aplavz.)

Kolikor je sreča na Hrvaškem, toliko jih plamti v izražanju hvalečnosti do vas na to liki ljubozni.

Današnje stanje je hudo vzlic dejstvu, da Hrvatje niso bili nikdar podjarmljeni z orožjem. Madjari so bili vsikdar tisti, ki so dobili batine od Hrvatov. Zato se Hrvatje tudi sedaj ne bojijo. Meč na spomeniku Jelačevićem v Zagrebu kaže neprestano v isto smer. Na ta meč gledamo Hrvati kakor za severno zvezdo. Ta meč nam kaže, kam nam je ulariti. Zato se ne bojimo tudi danes.

Ukrali so našemu seljaku prosveto in ukrali so mu kruh. Madjari vladajo nad Hrvati z lopovščino, z nedostojnimi sredstvi, z lažjo. Mnogi se čudijo, kako da Hrvatje sami pomagajo vzdrževati to vladanje! V zbornici v Budimpešti imajo Hrvatje 40 zastopnikov — madjanov. Ali to ne odločuje. Kajti v vsakem narodu je možno najti prolih duš, ki se prodajajo za gotov denar. Dalje se čudijo, kako da je vse uradništvo na Hrvaškem v madjarskem taboru. Ali to je ravno. Vse bi se preboleli, ali tega ne moremo odpustiti, da so madjarske vlade zanesle v nas — demoralizacijo. Ni to najhujše, da so našo domovino spreminili v

da so jej solze usahnile. Bilo jej je, kakor da se šele sedaj v resnici ločuje od svojih. Na Blanišem grobu je klečala najdalje. Se vedno se jej je dozdevalo, da se svojo ljubljeno do Leva nekaj jemlje Blaniš. A v svojih molitvah je vroče prosila sestro, naj jej odpusti.

In po molitvi jej je bilo, kakor da čuti, da jej Blaniš odpusča — in pred dušo jej je zaplavala slika, da vidi Blaniš, kako prihaja in jo vodi k Levu. Sramotljivo se je vzdramila iz svojega fantaziranja in zagledala ptičico, ki je bila sela na Blaniš križ.

Navstal je bil že mrak, ko je prišla domov. Na dvorišču je videla Mikolašev ljudi. Bilo jej je, kakor da jo je nekaj v sree zbudilo. V sobi so bili že pripravljeni kcvčki in košara, da spravi vanje svoje stvari. Služabništvo je že odšlo, ostal je le mali šepavi dečko. Vera je začela takoj pospravljati, no, notri sredi dela je morala pnehajati: potemnelo jej je pred očmi od boli in obnemogla se je zrušila na tla poleg odprtega kovčga. Ni čula, da prihajajo koraki. (Zvršetek pride.)

satrapijo, da so narodu našemu vzeli kruh, da so ga potlačili v beraštvo, ampak najhujše je, da so zanesli demoralizacijo, korupcijo in da so potem, na podlagi tega predstavljali narod naš kakor popolnoma propal.

Sedaj pa se narod dviga. Kajti korupcija in demoralizacija je našla pot v vrste naobražencev, ne pa v narod sam. Ta hoče pošteno živeti in v poštenju umreti. (Viharen aplavz.) Naj mu le vzamejo vse, naj mu vzamejo makari tudi pogodbo. Čim hujši bo pritisk, tem hujši bo odpor. Hudo je, hudo, ko se začneja dvigati narod sam v svojih širokih plasteh. Sedaj je ta narod brez organizacije. Ali ko dobi primerne voditelje, ki ne bodo zgubljali časa s prepri o raznih programih — in ko se pod njihovim vodstvom dvigne narod, potem se madjarsko vladanje kmalo umakne preko Drave. In tega si morajo želeli tudi Slovenci. Tudi oni se morajo sedaj seliti v Ameriko.

Hrvaške pokrajine so bogate. Doli do Črnogore krije naša zemlja vseh možnih rud — nafte, petroleja, olja itd. To bogatstvo se niti ne da proračunati. Samo vrednost šuma se ceni na pet milijard (Senzacija). Samo od prihodkov iz šuma bi mogla biti Hrvaška cvetoča država. A ob tolikem bogatstvu gineva naš narod vsled izvestne politike. Vidite bratje! V samosvoje, v odrešeno Hrvaško bi mogli tudi Slovenci prihajati po kruh in zaslužek. Ne trebalo bi jim v Ameriko, bili bi doma med svojimi, med brati. (Frenetičen aplavz.)

Da bratje, grozno je to, ako narod umira gladu poleg bogatstva; umira po krivdi onih, katerim je denar — Bog! Na Hrvaškem vlada barbarska sila kakor nikjer.

Ako je prišel narod do tega, da je izbirati med smrtjo vsled bede in smrtjo na bojišču, tedaj se je raje odločil za to poslednjo. Bratje! Ne zapustite nas (Viharni klici: Nočemo, nočemo!) Mi se hočemo pokazati vredne potomce Zvonimira. Mi hočemo pokazati, da znamo junaški umirati, kakor so umirali naši stari! Mi se hočemo rešiti iz spon barbarskega! (Borna pohvala. Ploskanje. Ovačja govorniku.)

(Zvršetek pride.)

Za slovensko vseučilišče v Ljubljani.

(Dalje.)

Zopet pridejo ti ali oni gospodje z nazori, češ, vseučilišče vprašanje je javno vprašanje, dijaštvo tu nima besede! Mi pa si ne puščamo jemati pravice, govoriti o tem za nas same prevažnem vprašanju. Sicer pa jaz priznavam, da dijak nastopaj v javnosti le tam, kjer so razmere nezdružive. V Nemčiji, na Francoskem in drugod, kjer so razmere normalne, ne čujemo nič o dijaštvu. Pri nas pa in v vsej južni Evropi, je dijaštvo v večni fluktuaciji. To pa ne govori zoper dijaštvo, ampak je dalekovidnemu državniku znak, da je v državi nekaj gnjilega, da vodilni krogi niso znali zadovoljiti insinktivnim potrebam ljudske duše in potrebam narodov. — Nekaj sličenega je z našim danšnjim nastopom. — Klica po slovenski univerzi v Ljubljani in češki v Bnu ne more nihče razlagati kakor mladostno prenapetost. V nas danes ni slabih strasti, ampak za vseučilišče se je v nas vživila ona leidenschaftelese Beharrlichkeit, breztrastna vztrajnost, ki mora po mnenju našega državnega šefa dovesti do cilja. Naš klic naj ne razlega le naše lastne nezadovoljnosti, ampak tudi nezačodovoljnost v našem narodu, v katerem je ideja že čisto ukoreninjena. Ta nezadovoljnost bo rastla bolj in bolj. In naj je naš narod tudi pohleven; če se ga preveč pritiska, pokaže tudi hudo odporno silo. In, slavna gospoda, da pokažem, kam privaja vztrajno tirana politika, ki konsekvntno hoče narodu vzeti vero v samega sebe, ki ignorira njegove najopravičenejšje želje, zato imamo drastičen primer mej našimi najbližjimi brati. Oni so tudi naši vladi v svarilo. Zato tudi danes zopet kličemo: Le na glogven s slovensko univerzo v Ljubljani. (Dolgotržno odobravanje.)

Kakor drugi govornik govoril je cand. phil. Grafenauer približno tako le:

Slovenci smo pohleven narod in biti mora važna stvar, da se vzbuđimo k odločnosti. Taka za nas življenska stvar je slovensko vseučilišče. Zanj se je vzdignil ves narod, naveličal se je nemškim mestom pošiljati vsako leto tribut, — blizu pol milijona kron

PODLISTEK.

103

Na rojstni zemlji.

Episal Keszner-Sándor-Gyalaki; prevel M. C.

XXXII.

— Bržkone radi posojila? — je začel brez vsačih okolištev. — Jaz sem gospodu Danijelu že govoril, da od tega ne bi bilo nobene koristi. K večmu da se držba odloži. Ako tudi dobite posojilo, na čemer pa dvomim — se je obrn l jezno do Leva — ne bo rešeno posestvo. Čez pol leta pa požene banka. A da ne boste mislili, da hočem izsiliti Vašo propast — pripravljen sem pogoditi se z Vami — in odstopam od eksekucije in kupujem posestvo. Poleg dolga, ki ga imata ukrajenega na posestvo — dam rad kakov tisočak po vrhu. Ali ne, gospod Danček, in Vi, milostiva?

— Da, da — sta odgovorila oba.

— Ali jaz sem nasprotna temu! — je poskočila Vera.

—, ki ga nasprotniki zopet porabljajo proti nam. Po vsem narodu odmeva klic po vseučilišču: kranjski deželni zbor in občina ljubljanska sta dvignila svoj glas, za njima 242 kranjskih, 20 koroških, 170 štajerskih in 56 primorskih občin, skupaj 488 občin!

Tudi slovenska delegacija je nastopila za vseučilišče. Večina je sicer pravico preglašila, a moralno smo mi izšli iz boja kakor zmagovalci; ob tej priliki apeluje zbrano dijaštvo na jugoslovanske poslance, da naj ne odnehajo do zmag, naj nikar ne izpuste iz oči vseučiliškega vprašanja. Danes nas podpirajo tudi vsi slovenski akademiki. Upamo, da storé enako tudi vsi poslanci slovenski! In ko bomo izšli v Ljubljani svoje »Alma mater«, ne bomo nič govorili o »časih, ki se bodo zjasnili«, ampak Slovenci bomo zares trdna predstraža Slovanstvu in bomo lahko klicali narodnim nasprotnikom: »Grom in peklo, prazne vaše proti nam so steke«.

Tretji je govoril cand. phil. Fran Kobal:

Vprašanje o ustanovitvi slovenskega vseučilišča se pojavlja paralelno z vprašanjem italijanskega vseučilišča že iz devetega desetletja prejšnjega stoletja.

Med tem pa, ko se bliža italijansko univerzitetno vprašanje čim dalje bolj uresničenju, ne morem trditi istega o slovenski univerzi.

Vzlic vsem argumentacijam, dokazom opravičenosti naše zahteve, vzlic vsem deželnozbornim in občinskim sklepom in peticijam nima vlada za nas družega, nego stiliščno dovršenih in lepo cfrazanih obetanj, da — včasih celo tega ne! In slovenski narod naj v vsesplošnem skromnosti križi roke, ponižno vesel, da sme biti ubog na duhu, da se sme kakor Lazar hraniti z odpadki obložene mize slavnega »Kultur- in Herrenvolka«.

Gospoda moja! Tudi rob ima srec, tudi rob je člen človeške družbe; in država, ki se hoče nazivati pravno državo, mora dati vsakomur, kar je njegovega; sicer, mislim, stavlja sama v nevarnost vsako obveznost. In zadnji dnevi so nam prinesli zopet nekaj novega, nekaj, kar nas ne more pustiti mirnih, kar nas sili, da se pokozemo v vsej odločnosti.

Med tem namreč, ko nimamo mi razun označenih obetanj ničesar, iz česar bi mogli sklepati, da ima vlada resno voljo, da ugodi našim toliko podprtim težnjam, obogateli so naši italijanski sodržavljanji z obljubo ustanovitve pravne italijanske akademije.

V sročnih večernih listih smo čitali reškriti ekselencije g. nauč. ministra na senat inomoškega vseučilišča, v katerem naznanja, da se v momentu uvažuje vprašanje, ali bi ne kazalo vsiti nemštva inomoške univerze in pa vprašanja laške univerze s tem, da se ustanovi samostojna italijanska pravna akademija in sicer izven Inomosta!

Gospoda moja! Ni to dejstvo samo na sebi, ki nas vznemirja... Jasco nam je, da je ta pravna akademija le prvi korak do ustanovitve popolne italijanske univerze. Tudi to dejstvo nas ne spravlja ob dušni mir; kajti stališče, katero zavzemamo mi, in stališče nevedljivosti, šovinističnega veselja nad tem, da se more preprečiti komur-koli, da doseže svoje dobro! — Nasprotno, mi stojimo na že večkrat označenem stališču: vsakemu svoje, vsem dobro, vsem enakopravnost! Toda med tem, ko vlada v lepi obliki obeta našim univerzitetnim sopetentom uresničenje njihovih želja, nima za nas niti drobtinice, a dejali smo: obe univerzitetni vprašanji sta tekli dosedaj s poročad, da, še več! Italijanska predavauja, oziroma italijanska pravna fakulta naj se preloži — tako gre glas po deželi — v Gorico ali Trst, tretj na slovensko zemljo! Žrtvuje naj se slovenski narod pangermanskemu šovinizmu.

Jasco nam je, kacega kulturalnega in političnega pomena je univerza sploh, jasco, kacega nacionalnega pomena se nacionalna univerza posebej! In ova italijanska univerza je nacionalna v osnovi, in taka nacionalna »Zwingburg« naj bi se ustanovila na slovenskem ozemlju!! Trst in Gorica pa so in — upamo — ostanajo slovenska tla. In v vsi svoji skromnosti si usojamo opozoriti visoko vlado pravne naše države na to, da bo ves slovenski narod občutil, da je ustanovitev laške pravne akademije pa slovenskih tleh nasilstvo, attestat na njegovo narodno samostojnost in njegov narodni razvoj, da je italijanska akademija na slovenskem teritoriju njegov »Zwingburg«, katerega mu je vzgradila pravna država v njegovi poresti in nikdar mu ne pade iz zoper, da ima tudi v pravni državi pravedstev zoper nasilstvo — in naj si bo tudi samopomoč!

(Zvršetek pride)

Politični pregled.

V Trstu, 20. maja 1903.

Državni zbor. — Zbornica poslancev. — (Nadaljevanje včerajšnjega brzojavnega poročila.)

Posl. Dyk je izvajal, da Mladotiči simpatično sledi borbi Hrvatov za dosego njih pravic in bodo zato glasovali za nujni predlog poslancev Biankinija, ki zahteva naj se ukrene potrebno, da se pomiri hrvatski in slovenski prebivalstvo v tetranski državni polovici, katero je razburjeno radi strahovlade na Hrvatskem.

Posl. Žitnik je povdarjal, da tudi Slovenci simpatično spremljajo borbo Hrvatov in je izrazil nado, da se dobroti in modrosti vladarjevi posreči pomiriti svobodne Hrvate in njih brate Slovence.

Posl. Ferri je govoril o razmerah na Hrvatskem in je oistro žigosal madjarizacijo, katero so Madjari pričeli na Hrvatskem.

Poslanec Choe je govoril v češkem jeziku.

Slednjiš ata govorila še posl. Vuković in Biankini, ki sta utemeljevala nujnost Biankinijevega predloga.

Zbornica je na to vsprejela nujnost in meritum le prvega predloga, namreč onega, ki zahteva od vlade, naj navede uzroke, radi katerih se je tako strogo postopalo proti slovenskim tiskarnam v Ljubljani.

Predsednik pa je po glasovanju izjavil, da je bil ves predlog odklonjen, na kar so Slovenci in Čehi hrupno protestirali ter zahtevali, da se še enkrat konstatira izid volitev, kar se je tudi zgodilo in se je izkazalo, da je bil omenjeni del predloga vsprejet.

Zbornica je na to nadaljevala splošno razpravo o zakonu glede nedeljskega počitka v obrti. Po govoru posl. dr. Ellenbo-gena bila je razprava prekinjena.

Prihodnja seja bo dne 22. t. m.

Glasovi o ministerski krizi na Ogrskem. Iz Budimpešte poročajo, da je posebno po dvornem plešu položaj na Ogrskem postal zelo kritičen. Zatrjuje se, da je v kratkem pričakovati padec kabineta Szell, kateremu bo baje sledil sedanjí skupni finančni minister Kallay. Szell da sicer uživa popolno zaupanje krone, nasproti opoziciji pa da je postal obnemogel.

Te dni da je neki skupni minister v pogovoru z nekim ogrskim ministrom izjavil, da se cesar nikakor ne ukloni Ogram, temveč da uporabi, ako bo treba, radikalna sredstva, da jih ukroti. Te besede so med ogrskimi voditelji vzbudile silno nevoljo. — Glavno Košutovo glasilo »Független Magyarorszag« pravi, da se Madjari ničesar ne boje. Ako pa pomislimo, kako so Madjari ravno sedaj najbolj osnovorazeni, ne le od narodov v naši državni polovici, marveč tudi od nemadarskih narodov na Ogrskem, vidimo takoj, kako smešna in neslana je madjarska bahatost. Krj mislijo Madjari, da pojdejo Hrvati, Srbi, Slovaki, Romuni in Ogrski Nemci za nje v boj? Morda zato, da jih bodo potem Madjari v zavalu še toliko bolj zatirali?! — Madjari naj le gledajo, kaj delajo, ker sicer se jim zna do goditi, da bo prav hitro pri koncu z njih slavo, ki itak sloni le na privilegijih.

Tudi hladno vedenje prestolonaslednika Frana Ferdinanda na dvornem obedu nasproti ogrskim parlamentarnim krogom se zelo komentira in tudi to prestolonaslednikovo postopanje kaže, da so na dvoru začeli uvidevati, da Madjari slabo plačujejo to, da se je njim na ljubo ustanovila samostojna Ogrska, ter da so se jim na milost in nemilost izročili ogrski Slovani, Romuni in Nemci.

Dogodki na Hrvatskem v avstrijski zbornici. V običajnem državnozbornem poročilu poročamo danes tudi o razpravi o Biankinijevem nujnem predlogu radi dogodkov na Hrvatskem. Poleg tega nam pšejo danes z Dunaja:

Biankinijev predlog so podpisali Hrvati, Slovenci in Čehi; vsega skupaj 60 poslancev. Točke predloga se glase:

1. C. k. vlada se pozivlja, da takoj ukrene, da se od bana Khuenta v Ljubljano odposlani razni agentje odstranijo in da se onemogoči špijersko delovanje teh oseb.

2. C. k. vlada se pozivlja, da objavi one vzroke, ki so delovali, da je storila odnošne korake, kakoršen je oni, da se je uvela sodna predpreiskava proti slovenskim tiskarnam v Ljubljani.

3. C. k. vlada se pozivlja, da čim prej ukrene potrebne korake v namen, da med slovenskim ljudstvom na jugu monarhije ponoha obstoječe opravičeno razburjenje radi samovoljnega vladanja na Hrvatskem in v Slavoniji.

Odgovor ministerskega predsednika Koerberja, in pa način kakor je govoril, je silno ogorčil hrvatske, slovenske in češke poslance, ki so svojemu ogorčenju dajali izraza ostrimi, zaslužnimi mej-klici. Ali posvetili so mu temeljito naslednji govorniki kakor tudi predlagatelj v svoji zaključni besedi.

Po želji Poljakov in katoliških Nemcev se je na predlog Biankinijev glasovalo o vsaki točki posebej.

Za prvo točko je glasovalo 105 poslancev, proti pa 81. To je sicer večina, ali ni dvetretjinska večina. Za nujnost soglasovali: Hrvati, Slovenci, Čehi, Malorusi, radikalni Poljaki, antisemitje, del nemških katolikov, del Vsenemcev in socijalni demokratje. Proti nujnosti: nemški veleposestniki, nemški nacionalci, nemški liberalci, del Vsenemcev, italijanski liberalci Bennati, Polesini, Antonelli in Verzegnassi, ter prav malo Poljakov.

Nujnost druge točke je bila vsprejeta z dvetretjinsko večino. Poleg onih, ki so glasovali še za nujnost prve točke, so glasovali za nujnost druge: Poljaki, vsi nemški katoličani, Romuni. Proti so glasovali vsi Vsenemci.

Nujnost tretje točke je bila odklonjena iz vzroka, češ, da bi to pomenjalo umešavanje v stvari druge polovice monarhije.

Druga točka je bila vsprejeta tudi meritorično. Zabeleži treba, da je bilo zanimanje na razpravi precej veliko in da je bila razprava na nekaterih mestih jako burna in da so povodom glasovanja o drugi točki naši poslanci dokazali nasproti predsedniku Kaiserju, da morejo tudi kaj doseči. Dalje treba zabeležiti, da so se liberalci — nemški in italijanski — tudi to pot pokazali prave lazi-liberalci. In sosebno glasno treba povdarjati, da so to storili Koerberju na ljubo (ter da se je pokazalo, da so oni njegovi in on njihov! Naj se imajo!

Dogodki na Balkanu. »Praesente cadaver«! Pod tem naslovom žigosa sfijska »Večerna pošta« uprav grozno vsa Evropo radi nje vedenja nasproti dogodkom v Macedoniji. Začetek revolucionarnega terorizma v Solunu dokazuje, da je eia legalne borbe davno minula. Nemški častniki sestavljajo Turkom načrte za napade, Nemci vodijo klanje v Solunu. Proti zakonitim zahtevam Macedoncev stoji vis a vis podkupljena nemška vest. Prišel je na vrsto terorizem. Ako evropska vest dopušta, da se kak narod na pčatju XX. stoletja pred očmi tega sveta iztrablja, in ako ostajajo vsa krvava zlodela brez protesta — katera morala obvezuje Macedonce, da morajo priznati našati tujemu življenju?!

»Pred katoliškim internatom je poginil revolucionar B. v Solunu, ko je branil življenje dveh žen. To je živ dokument, ki bo za vse čase govoril prihodnjim zgodovinarjem, da se macedonski obup ni preveljal v krvičjezen anarhizem, ampak je dosegel nedozivljen heroizem — da se je pojavil v dosedaj nepoznani požrtvovalnosti...

»Mi Macedonce ne odnehamo, dokler ne bomo videli vstajenja svoje slobode, dokler ne bomo videli, da prihaja človeški in zakoniti režim, da zavzame mesto anarhije, ki nas sili, da se borimo žnjo s sredstvi anarhističnimi in nelegalnimi. Mi peremo s krvjo kri. Za poklono nam deco, ženo in sestre vzeli smo deseterostoko zadoščenje v bojih na Balkanu...

Macedonce vidi pred seboj pogubo, zato ne gleda, kakim načinom reši ekzistencijo. Ako bi mogel storiti to legalno, storil bi, ali ker tega ne more, lotil se je v obupu vsega, kar ga more rešiti. Tako se gblje revolucija macedonskih ustašev, ki žrtvujejo življenje in vse za svobodo svojega doma, da prisilijo Evropo, da napravi red. Dokler ne dosežejo tega, jim velja deviza: Praesente cadaver — vihraj anarhija!

Iz Albanije poročajo, da vojaške odredbe v Albaniji ne bodo imele nikakega vspeha, ker pravi voditelj albanskega gibanja so pobegnili, še predno so prišle turške čete. Albanci budo sedaj toliko časa mirni, dokler odidejo vojaške čete, in po odhodu istih pograbiijo zopet za orožje.

Veejčno pa se poročja, da se je pričel kom minolega tedna vršila med Djakovom in Pečjo med Albanci in Turki huda bitka, v kateri so Albanci izgubili od 200 do 500 mrtvih.

Turška uradna poročila javljajo, da se je ustaško gibanje v Macedoniji močno poleglo.

Kar se tča vesti o vojni med Turčiji in Bolgarijo, da Turčija le v akrajnem slučaju napove Bolgariji vojno.

Turška vlada je dala zapreti bolgarskega škofa Erazma v Strumici in ga tudi na zahtevanje ruskega poslanika noče osvoboditi, ker da je bil škof Erazem v zvezi z ustaši.

Novi predsednik bolgarskega ministerstva, Petrov, je v pogovoru z nekim častnikarjem baje izjavil, da vlada ne bo izzivala vojne s Turčijo, ali, ako se jej usili, se jej ne bo izogibala.

Kar se tiče vnanje politike, izjavil je Petrov, da bo ista skušala vzdrževati prijateljske odnošaje z vsemi državami in posebno še z Rusijo.

Tržaške vesti.

Radi jutrnjega praznika izide prihodnje izdanje »Edinosti« v petek popoldne ob navadni uri.

Vladni zlistem — kakšen je! Dunajski listi prinašajo nastopno brzjavko povodom obiska namestnika grofa Goessa v Malem Lošnju:

»Prebivalstvo Malega Lošnja je priredilo danes manifestacijo svojemu obča spoznavanju župe upravitelju Craglietto, katerega je bil škof nenadoma premedil. Namestnik grof Goess, ki je sinoči dospel semkaj na inspekcijo, je priobčl županu, da je na njegovo (namestnikovo) posredovanje škof umaknil premeščenje in je tako utregel želji prebivalstva. Vsed tega je danes predpoludne prebivalstvo priredilo namestniku ovacijo, navdušeno vslikaje ob zvokih cesarske pesmi najprej cesarju in potem namestniku«.

Tako poročajo dunajski listi. S tem je tudi povedano, da se nahaja katoliška cerkev v Primorju v popolni zavisnosti c. k. brezkonfesijonalne vlade.

Tudi je s tem odkrito pred javnostjo, kar so slovenski listi že stokrat trdili, a se je od iz vestne strani vedno zanikavalo — da je cerkev izročena na milost in nemilost političnim ozirom.

Na Primorskem se poslužuje avstrijska vlada vseh možnih sredstev, da bi s silo zaprečila napredek Slovencev in Hrvatov. Na volitvah se poslužuje raznih židovsko-irredentističnih strank, na administrativnem polju je izročila Slovence znanim kamoram in oligarhičnim signorom; na cerkvenem polju imamo beležiti obupne razmere v poreški škofiji, potem najnovejši atentat proti slovenskemu bogoslužju v trž. škofiji, ki je dosegel svoj vrhunec v Rimanjih. Saj je škof Nagl raznim našim deputacijam odkrito povedal, da so mu vezane roke še celo v takih stvareh, ki spadajo strogo na polje cerkvene discipline. S tem je tudi povedano, da c. k. vlada v Primorju ruši brezobzirno ugled škofov in disciplino cerkve, samo da škoduje primorskim Slovanom. S tega gledišča treba razmotrivati dogolke v Malem Selu in umešavanje grofa Goessa v strogo cerkvene stvari.

Tako se postopa z našim narodom, kjer ga hoče škof pravično jemati v zaščito. — Kako pa je še le tam, kjer je škof nasprotnik slovenskim težnjam in se v tem pogledu njegovi nazori vjemajo z vladnimi?! Tam je pisana krvava stran zgodovine našega naroda, tam so na delu bodala in najhujša proganja-nja. Lahko rečemo, da ni nikjer v nobeni katoliški državi cerkev tako odvisna in njena svoboda zatirana kakor pri nas na Primorskem.

O tem priča tudi malološinski slučaj. Radovedni smo, kaj ukrenejo na to naši poslanci!!

Maše zadušnice po Istri in Dalmaciji za padle Hrvate v Hrvatski. Javlja nam se iz jako verodostojnega vira, da so prošli ponedeljek vse hrvatske občine v Dalmaciji in Istri prejele od izvestnega hrvatskega odbora v Gradu brzojavko, s katero so iste naprosene, da se po vseh cerkvah v Dalmaciji in Istri čitajo zadušnice za duše in pokoj večni hrvatskih sinov, ki so v borbi za svoja narodna hrvatska prava bili ubiti dne 18. t. m. od smrtonosnega svineca iz orožniških in vojaških pušek po raznih krajih Hrvatske.

Mi se vzdržujemo vsakega komentarja v teh resnih časih.

Ozirom na poročilo o zadnji seji mestnega sveta smo naproseni od gosp. dr. Rybářa, da konstatiramo, da je on sicer pripoznaval opravičenost zahteve po laški univerzi, ni se pa dotaknil vprašanja, kje naj bi bila taka univerza.

Skrajno izzivanje! Pišejo nam: Gospod župan iz Dutovca, občinski redar dutovljanski Štok in brat tega poslednjega, Matja Štok postrešček na trgu pred veliko vojašnico, so šli prošle sobota v kavarno Fabris. Zadoji imenovani je zahteval »tri črne kave«. Natakarka, oba slovenska odpadnika, sta odgovorila na izzivajoč način: »La parli italian! (govorite laški!) Naši možje, posebno pa Matja, so ponovno zahtevali v svojem slovenskem jeziku. Natakarka sta začela nasakovati slovenske moža in še posebno postreščeka, češ: pojdite v vaše kraje govorit slovenski, tu smo v Trstu — tu morate govoriti laški!

Ker se naši možje niso vdali, je prišel lastnik kavarne, g. Košančič, ter je zaukazal svojim podrejenim, naj takoj postrežajo omenjenim slovenskim gostom, kar so tudi storili, a to še le na odločen ukaz gospodarja! Zraven omenjenih kavarniških uslužbencev se je v izzvanju odlikovalo tudi par gostov, ki so naše možje pošljali na Kras zato, ker se v Trstu — vsaj tako so se izrazili ti lahonski izzivači — ne sme govoriti slovenski! Natakarka sta se predzrnila očitati našincem, da so prišli demonstrirat in sta se na plah vedla tako — kakor ne pristojta kavarniškim uslužbencem!

Ako Matja Štok zna laški, je to njegova stvar. Ta slučaj pa ne opravičuje kakega slovenskega odpadnika, da žali koga zato, ker je prišel v kak lokal z novci v rokah!

Ker so nekateri navzoči lahoni zagrozili omenjenemu postreščeku, da ga ne bodo več najemali, priporočamo našincem, da se, kadar kaj potrebujejo, poslužujejo našega »kapota« Matje.

Glede kavarne pa — ne pišemo komentarija!

Treba mnogo časa. Pšejo nam: Za spoznavanje naših tržaških razmer, ne zaduša, da kdo prihaja k nam za par dni, par mesecev ali tudi par let. V Trstu se človek, ki ne pozna razmer prav lahko in prav gotovo vara, ako sodi iste po prvem utisu. — Naše politične in narodne razmere pozna dobro, le oni, ki je tu vsaj 10 let in ki se briga za to, da spoznava te razmere.

Vsakemu pa tudi ni dano, da bi, niti v 20 letih megal sediti o zamotanih tržaških razmerah!

Mi poznamo ljudi, ki žive med nami že nad četrt stoletja in ki niso še do danes prišli do pravega poznanja naših razmer!

Mi, ki smo mogli v teku mnogih let precej natančno proučiti naše Tržačane obih narodnosti, moremo z vso gotovostjo izjaviti, da je danes naša slovenska stvar za 50% na boljšem, nego je bila pred četrtstoletjem.

Res je sicer, da se tujeu, ki je prišel v Trst za par dni, vidi, kakor bi tukaj bilo vse laško!

Res je tudi, da se naša gospoda (vsaj deloma) še sramuje govoriti tudi na ulici svoj slovenski jezik — ali stvar se boljša tudi v tem pogledu.

Ako bi kak slučajni opazovalec naletel na cele gručice 20-30 slovenskih otrok igrajočih se na ulicah in to celo v središču mesta — bi bila njegova sodba vsa drugačna, nego je ista v slučaju, da je dotičnik naletel le na skupine laških meščanov. Ako pa je mogoče, da imamo v Trstu na tisoče slovenski govorečih otrok, ki v tem jeziku nastopajo tudi na ulicah, je naravno, da mora biti tudi starišev, ki te otroke tako vzgajajo!

Ob nedeljah in praznikih je — recimo v javnem vrtu — zjutraj 80% laških štalcev, ker Slovani porabljajo ta čas v cerkvah in morda — tudi v gostilnah! Popoludne pa je v istem vrtu stvar vsa drugačna! V popoludanskih urah je tam najmanj 80% slovenskega ljudstva, ki tudi govori v tem jeziku.

Kakor v navedenem slučaju, približno je ta stvar (z malimi izjemami) povsod po našem mestu.

Častno mesto, mel slovensko govorečimi Tržačani pa zavzema (in to moramo povdarjati s ponosom) naše vrtlo delavstvo!

Gostovanje členov ljubljanskega gledališča. Objavili smo že, da bodo na Binkoštno soboto v Barkovljah in Binkoštno nedeljo v gledališču »Fenice« gostovali igralci ljubljanskega gledališča in sicer da gostje uprizorijo v soboto igrokaz »Ženski Otele«, v nedeljo pa se bo predstavljala v gledališču narodna igra »Deseti brate«, v kateri bodo sodelovali ljubljanski gostje in tržaški diletantje.

Popraviti moramo to vest le v toliko, da naš oster p. časti osem in ne (kakor javljeno) sedem členov ljubljanskega gledališča.

G. Danilo, je v svoji vlogi »Dolefa« v »Desetem bratu« zares originalen in sploh nepreščen. Opetovano se je kritika ljubljanskih časopisov izražala najlaskaveje v tem smislu o omenjenem gospodu Danilu kakor tudi o gospodu Dobrovolnem v na slovni vlogi »Desetega brata«, Martina Spaka.

Olveč bi bilo posebej povdarjati vspešno umetniško delovanje slovenske igralke gospe Danilove, kakor tudi o mojsterke nastupe gospe Dobrovolne. — Tudi o nastopih gospe Kočvarjeve smo dosedaj štitali laskave cenje. — Gospodje Nučič, Molek in Rasberger so tudi priznani kakor dobra opora slovenske drame, ki po svojih dosedanjih nastopih obetajo še mnogo.

Odbor »Dramatičnega društva« si laska, da s predstavo omenjenih dveh iger, posebno »Desetega brata«, ponudi dostojanstven in vreden užitek, timveč, ko bodo glavne kakor tudi manjše bolj važne vloge v rokah samih najboljših igralcev.

Rojančani pozor! V ponedeljek dne 11. t. m. zbrala se je komisija za zemljišni štev. 325 v Rojnu, da podeli dovoljenje presleu g. Zuculinu za ustanovitev tovarne za kuhanje aflatu in za pripravljanje povčlenih plit. Na lice mesta so pršli tudi zastopniki vojaške oblasti. Pismenih protestov je bilo okoli 50. Vojaški zastopnik so energično protestirali proti u tanoiviti take tovarne in sicer iz zdravstvenih vzrokov in radi nevarnosti ognja. Magistratna komisija ni mogla nič skieniti, ker ni bil v komi-ji noben občinski zdravnik. Sedaj naznanja magistrat, da se komisija zopet poda na lice dne 3. junja ob 10. uri zjutraj, in čas za učenje pismenih protestov je do 2. junja t. l.

Rojančani, posebno pa posestniki, ste opozorjeni, da do 2. junja vložite zapetno pismeni protest, da ohranimo še ono malo zdravega zraka, ki ga še uživamo v Rojnu!

Gibanje med delavci v Trstu. Zidarski delavci so predložili gospodarjem, oziroma stavbniškim podjetnikom te-le zahteve:

I. Gospodje podjetniki se imajo o vsprejemanju delavcev obračunati na urad »združenja delavcev za stavbinsko obrt«, kateri urad bo skrbel da bo priporočal z največjo natančnostjo zmoglae delavce.

II. Povčlanje 20% na sedanjih plačilih.

III. Vsaki delavec bo moral biti prekrbljen z delavsko knjižico, v kateri bo za beleženo redaje tedensko plačilo.

IV. Delo na »tkovznih «atersh« (višjih odrih) se ima popolnoma odpraviti, a dokler s iati še v rabi, je dajati delavcem doklado 50%, bodi na starih ali novih »eat rali«. Stopnice »Martinelli« ne smejo biti več v rabi: dokler se ne odpravijo, dobi-jo delavci doklado od 80%.

V. Ponočno delo se ima nagrajati z dvojnim vsakdanjim plačilom in ne več na uro. Ponočni urnik bo od 8. do 12. in od 1 do 4. zjutraj.

VI. Delavci so dolžni delati v posebnih urah, vendar pa samo v takšnih slučajih, ko je pomanjknje delavcev ali pa v silnem delu. Z vsako posebno uro se zahteva 50%.

VII. Delo ob nedeljah ima trajati od 8. ure zjutraj do 12. in od 1. ure do 3. ure pop. Delavce dobi za tak dan dvojno plačilo. Ta urnik se sme podaljšati samo v slučaju silnega dela.

VIII. Vsaki delavec se ima podati na delo ob ponedeljkih in delati skozi ves teden; izvzeti so le slučajni bolezni ali pa družinski zadrtki. Delavce, kateri bi zamudil, ima pravico priti na delo 1 uro pozneje, katero uro pa podjetnik more odbiti. Podjetniki nimajo pravice na mestu odpovedati delavcem delo, nego samo v slučaju slabega vremena.

IX. Obe stranki sti navezani na 8 dnevno odpoved.

X. Plačila se imajo izplačevati na teden brez vsakega odbitka.

XI. Prazniki se imajo pripoznati kakor delavni dnevi, izvzemši Božič, Velika noč in Binkošti. Ob dnevih praz za lnje omenjenimi prazniki je določeno 7 urno delo.

XII. 1. majnik je splošni praznik.

XIII. »Združenje delavcev za stavbinsko obrt« bo imelo jednega zaupnika med delavci na vsakem stavbinskem delu.

XIV. V slučaju nepravilnosti med podjetniki n delavci imi razsoliti razodiše, katero se ima izvoliti.

Na odgovor hočejo čakati do 15. junija t. l.

Štrajk mizarjev. Predsinoči so imeli mizarški delavci shod, na katerem so sklenili stopiti v štrajk. Vseled tega sklepa je danes začelo v 77 delavnicah štrajkati 520 delavcev 10 vajencev; 45 delavcev in 61 pomočnikov se ni pridružilo štrajku. Jutri bodo imeli štrajkoveci zopet shod.

Otvoritev »Narodnega doma« pri sv. Ivanu. Če tudi bo slabo vreme, določena je slavosna otvoritev za nedeljo 5. junija. Ob lepem vremenu višila se bo slavnost na vrtu. Ker je v novem poslopju velika dvorana, motiti nas ne bo mogel tudi dež.

Banket bo trajal od 1. ure do 3. popoludne. Cena bo 1 glid. brez pijače. Udeleženci naj prijavijo svojo udeležbo vsaj 3 dni prej. Naši slovenski zastopniki v mestnem svetu so že obljubili udeležbo.

Velika Ciril-Metodijeva veselica. Za pevska društva bodo mize na vrtu rezervirane. Za red bodo skrbeli posamični odbori pevskih društev, kakor tudi naši čili »Sokolici«.

Pevsko društvo »Zarja« v Rojnu bo imelo v nedeljo dne 24. t. m. svoj redni občni zbor v prostorih »Konsumnega društva v Rojnu« s običajnim dnevnim redom. Začetek ob 4. uri popoludne. Po dovršenem občnem zboru bo pevska zabava. Prijatelji petja dobro došli.

»Obrtniško društvo« v Barkovljah priredi dan 14. junja 1903. v lastnih prostorih domačo veselico. Na veselici bo sodelovalo pevsko društvo »Adrija«, katero napravi o tej priliki tudi šaljivo pusto.

Petški zbor »Bratovščine sv. Cirila in Metodija« naznanja, da priredi svoje veselice dne 21. junija 1903 na vrtu slovenske šole pri sv. Jakobu, ker naj bratska društva izvolijo na znanje vzeti.

Naša kmetijska družba na shodu poljedelcev na Dunaju. Na Dunaju se vrši te dni takozvani »teden poljedelcev«, to je shod zastopnikov poljedelstva v vseh kromovinah. Tudi naša »Kmetijska družba za Trst in okolice« je odposlala na ta vclvažni shod svojega zastopnika. In sicer je prevzel to nalogo ije zaaluzni predsednik, gospod poslanec Ivan Gorjup.

Tudi ra tem slučaju morejo videti naši okoliščini-gospodarji, kako njihovi voditelji ob vraki priliki gledajo in se žrtvujejo, da bi pomogli ljudstvu za povzdigo njegovega gospodarskega stanja. Na tem shodu se bo gospodu Gorjupu nudila prilika, da raznim odločevalnim faktorjem pojasni gospodarske razmere po naši okolici in da opozori: kaj in kako bi bilo ukreniti za naše bedno ljudstvo. Ali na takem prizadevanju bi morali intenzivno sodelovati tudi kmetovalci sami (in izstati predsedniki kmetijskih podružnic) s tem, da bi pridno pristopili in podpirali to družbo, ki vsa svoje delovanje posveča jedino le njim na korist.

Izlet v Milje. Delavsko parobrodno društvo v Miljah priredi jutri (v slučaju lepega vremena) s svojim parnikom »Elenac« izlet v Milje. Odhod iz Milj ob 1½ uri popoludne, iz Trsta ob 3. uri in 5 min. pop. in odhod iz Milj nazaj v Trst ob 6. uri in 45 min. pop. Vožnja samo tja, ali samo nazaj 10 stotink.

Doprni kip pok. Irana viteza Nabergerja je dovršil ravncar po fotografiji vrli naš gospod Ferdo Guatinčič v Barkovljah. Kip je iz gipsa in je posnetek po fotografiji jako točen in veren. Kip je na ogled v Guatinčičevi delavnici v Barkovljah hat. 230 poleg tramvajске stacije št. 5 in sicer vsaki dan od 9. do 11. ure predpopoludne in 3. do 5. ure pop.

Popravek. Podpis pod včerajšnjo notico, priobčeno pod zaglavljem »Domašini tujei — ia tujei domašini« se mora glasniti »Slovenski delavce«, in ne »Slovenski delavci«. Ta vest nam je namreč došla od našega navadnega poročevalca iz delavskih krogov, ne pa od prizadetih delavcev.

Dražba premišnin. V p tek dne 22. maja ob 10. uri predpopoludne se bodo veled nasedbe tuk. e br. okrajnega sodišča za civilna stvari vrše sledeča dražba premišnin: ulica Chiozza 3, 2 amari; ulica Saltui 19 in ulica Poncianino 4, kovaška oprema in hišna oprava; ulica Conti 20, hišna oprava; ulica Conti 10, hišna oprava; ulica Pietà 13, hišna oprava; ulica Boscchetto 30, kočija; ulica Pietà 13, mizarake klopi, voz in hišna oprava; ulica della Loggia 5, hišna oprava; ulica Stadion 33, 2 postelji in zofa; Skorklja 26, hišna oprava; ulica Amalia 1, 3 odprte kočije; vicolo Cicco 2, prenog, pisarniški predmeti in oprema sodarske delavnice.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 16.1, ob 2. uri popoludne 24.4 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 760 1. — Danes plima ob 5.42 predp. in ob 5.37

pop.; oseka ob 0.11 predpopoludne in ob 11.48 popoludne.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Občinski stražnik ubil potirancea.** V soboto popoludne so občinski stražarji v Tržiču dobili nalog, da odvedejo s tržiške odgonske postaje v razne občine potirance, katere so do Tržiča prignali tržiški redarji. Tak nalog je dobil tudi občinski redar Colombani ter je spremljal jednega izmed potirancev v njegovo domovinsko občino Ronki. Prišedša v Ronke, podala sta se občinski stražar in potirancec, neki Josip Colautti, v krmo Valentičičevo. Tu sta nekaj časa pila skupaj mirno. Hkratu pa je nastal med njima prepir, ki je končal s tem, da je občinski stražar potegnil sabljo, mahnil z njo najprej Colauttija po glavi ter ga potem tudi skozi in skozi prebodel. Colautti ostal je takoj mrtev. Občinskega stražarja so zaprli.

Brzojavna poročila.

Radi dogodkov na Hrvatskem. SPLJET 20. (P) Spljetski občinski svet je na početku današnje javne seje na predlog dr. Deškovića enoglasno izrazil sočutje in žalost radi tužnega st.nja na Hrvatskem in je — naglašujo enaka čustva vseh Hrvatov — dovolil 1000 kron pripomoči za žrtve terorizma. Med svetovalci se je nabralo tudi 1000 kron. Sklenilo se je zapričiti akcijo po deželi za izražanje sočutja in nabiranje prispevkov. Seja je bila takoj na to zaključena v znak narodne žalosti.

Med Avstrijo in Ogrsko. DUMAJ 20. (B) Carinski in negodbeni odsek nadaljujeta svoja posvetoovanja. V negodbenem odseku je posl. Maštalka predlagal, raj ta odsek preneha z razpravami in sicer to cizrom na ološčaje na Ogrskem, ki ne izključajo spremembe sistema in ker je možno, da se novo ogrsko ministerstvo ne bi smatralo obveznim po sklenjenih dogovorih.

Borba za Mandžurijo. WASHINGTON 19. (B) V zvezi z vprašanjem nadvladarstva v Mandžuriji hočejo Zjedinjene države — kakor se zahtuje poluradno — zahtevati jednake trgovinske pravice, kakor jih dobe drugi narodi, ne izvzemši Rusije. Državni departament je zahteval od Rusije jamstvo, da tudi v slučaju, ako Mandžurija ostane pod rusko kontrolo, ne bo trpela ameriška trgovina. Departament se namreč drži nazora, da bi ameriška trgovina trpela, ako bi rusko blago prihajalo v Mandžurijo prosto carine, dočim bi ameriško blago moralo plačevati carino.

Dogodki na Balkanu. CARIGRAD 19. (B) Vesti o tu izvršenih aretovanjih Bolgarov so pretirane. — Aretiranih je bilo 6 bolgarskih podanikov; od teh pa so bili trije zopet izpuščeni na svobodo, eden pa je bil izročim sodišču; ostala dva se nahajata še v preiskavi. Sumljivi bolgarski Macedonci so bili nasilnim potom odgnani v domovino. — V preiskavi jih je še kakih 40. CARIGRAD 20. (B) Porta in diplomatiški krogi so dobili iz Bolgarske pomirljive vesti. Bojazni glede izbruha narodovega razburjenja proti knezu so pretirane in izhajajo iz skrivno krožečih manifestov, kateri pomen se je preceenjeal. Mase in vodilni elementi nikakor niso bojovito razpoloženi.

Muzej. Jutri, v četrtek, otvori Viljem Winter iz Temešvarja na »Fondo Corraeo« velik panoptik in anatomsni muzej. Razven mnogih gibajočih se podob, je na razpolago tudi psnorama, ki predstavlja vojno, nesreče na morju, železnici itd. Anatomsni muzej predstavlja mnoga kirurških priprav in operacij, kakor tudi učinke nalezljivih boleznej. Cena po dneva 40 stot., zvečer 50 st. Vojaški prostaki in otroci plačajo polovico. V anatomsni muzej smejo le odrasčeni. Petek je določen za gospe. Vstopnina 30 stotink.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK. Lastnik konsorcij lista »Edinost«. Natisnila tiskarna konsorcija lista »Edinost« v Trstu.

Največa zaloga obuvala v deželi

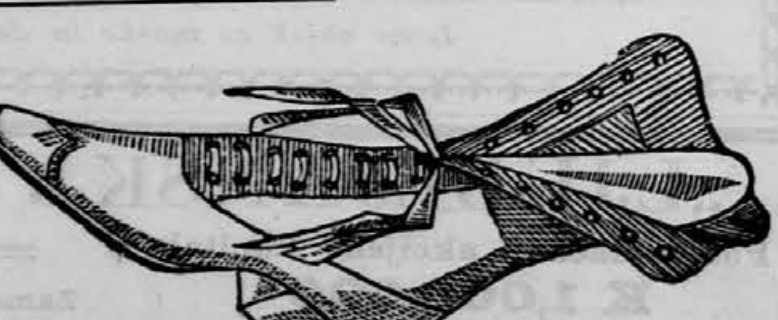
čevljarnice v Mödling-u

Trst, Corso 27 Gorica ul. Caserma 9

črni moški čevlji od glid.	3.50	do 8.50
barv. „ „ „ „	5.00	7.50
ženski čevlji „ „ „	3.50	8.50
ženski nizki odprti „ „	2.50	4.75

Velik izbor obuvala za — deklce in dečke. —

V trgovini se govori slovensko, italijansko in nemško.

Neutolažljivo žalostni naznanjamo svojim sorodnikom, prijateljem in znanjem pretužno vest, da je naša ljubljena soproga in mati

Katarina Tance

v Nabrežini, v dobi 40 let dne 19. maja t. l. ob 3. uri zjutraj po dolgi in mučni bolezni, previdena se sv. zakramenti za umirajoče v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo dne 21. maja ob 1½ uri pop.

Nabrežina, dne 19. maja 1903.

August Tance, soprog. Leopoldina in ostali sorodniki.

Birmanci! Glace rokavice

I. vrste, novč.

80 A. HUBMANN trgovina z rokavicami Corso 19 Ustanovljena leta 1865.

Soba v najem

se odda na Škorklji. Ako se želi, tudi hrano. Več se poizve v ul. Forni 26. I. n.

Svoji k svojim! ZALOGA pohištva dobro poznane tovarne mizarске zadrage v Gorici (Solkan) vpisane zadrage z omejenim poroštvom prej Anton Černigoj Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario) št. 1. hiša Marenzi. Največja tovarna pohištva primorske dežele. Solidnost zajamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobna, modern sestav. Konkurenčne cene. Album pohištva brezplačno.

Tovarna pohištva Aleksander Levi Minzi

ulica Tesa št. 25. A. (v lastni hiši.)

ZALOGA: Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Instalacija cenik brezplačno in franko.

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“
vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond **25.000.000 K.** Izplačane odškodnine: **75.000.000 K.**
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
VSA POJASNILA DAJE:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavarje poslopa in premičnine prot požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnkoristne namene.

Avstrijski patent št. 4290. **GROSSOL** Registr. znamka št. 750.

je najboljši izdelek za ohranjenje novih in starih kritij od asfaltiranega in katramovanega papirja, kakor tudi vsakovrstnih kritij od kositrovih plošč.

„GROSSOL“ je neka vlaknata masa, pripravna za ohranjenje starih in novih kritij v kartonu. Četudi je izpostavljena vročini, se ta masa ne taja in ne lušči, temveč ohranja vedno svojo elastičnost. Vsako kritje, četudi nepopravljivo, postane popolnoma nepremotljivo pet let ako se namaže z „Grossolom“.

„GROSSOL“ se rali v mrzlem stenu, ne da bi bilo treba rahnosti peska.

„GROSSOL“ se ne taja in ne lušči.

„GROSSOL“ se ne čisti in ne cepi. Vsaka maža zmešja „Grossol“ traja pet let in prihranja novo kritje. Dobro kakovost naše zmesi potjujejo spričevala obilnost in zasebnikov.

Pripravne ščetke za namazanje kritij pošilja ob enem naša tvrdka.

Tržiška tovarna olja, maže za vozove in kemičnih izdelkov

Kollár & Breitner, Tržič (Monfalcone) pri Trstu.

Karton za kritja, lesni cement, asfalt, katram, naftalin, karbolinaj, ogljenčeva kislina, Grossol itd.

Paziti je na ponarejanja ter prepoznati se po naši znamki.

Fondo Coroneo!

Jutri, dne 21. t. m.
se otvori
velik panoptik
in
anatomični muzej
I. vrste
Viljema Winter.

Odprt bo vsak dan od 9. predpoludne do 10. zvečer.
Ana omični muzej je samo za odraslene in vsak petek odprt le za gospo.

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. apostolskega Veličanstva

XXXV. ces. kr. državna loterija
za civilne dobrodelne namene totranske državne polovice.

Ta denarna loterija, ki je jedina v Avstriji zakonito dovoljena, obsega 18.397 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 442.850 kron. Glavni dobiček znaša v gotovini:

200.000 kron

Žrebanje nepreklicno dne 18. junija 1903. Jedna srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Duna u, III., Vordere Zollamtsstrasse 7 in v loterijskih kolekturah, v tobakarnah, pri davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd.; igralni načrti gratis, za kupee srečk.

Srečke se dopolnjejo poštne prosto.

C. kr. ravnateljstvo loterijskih dogodkov oddel. k. za državne loterije.

Priporočamo

svoje škropilnice proti peronospori, pripoznajo najboljšo in druge; gumijevе trakove za cepljenje trt, take, kakoršnje je prodajala kmetijska in vrtnarska družba; orala, mlatilnice, slamoreznice, stiskalnice in sploh vse stroje in orodje za kmetijstvo in oskrbnitvo; pumpe za vsako rabo itd.

— Popravljamo tudi vse, najbolje. —
Cenike pošljemo rado voljno na zahtevo.

ŽIVIC i dr.
v trgovinski ulici 2 (pri trgu vojašnice)

Urar F. Pertot

— TRST —
ulica dela Poste 1, vogal ulice Carintia.
Prodaja srebrne ure od 3 gld. naprej, zlate ure od 8 gld. naprej. Velikanska množina ur za birmo. Izbor stenskih ur, regulatorjev i. t. d.

Popravlja vsakovrstne ure po jako zmerni ceni.

Podpisani javlja, da je prevzel poznano pekarno g. Tram-puža, Via Foscolo št. 2. Prodaja vsakovrstne moke, kruha, sladčic in drugo. Sprejema tudi kruh v peko.

Priporoča se udano

Rihard Grom.

Velik dohod

rudečih in črnih trakov od gumijskega cepljenja trt, dvakrat rafinirano žveplo Romagne in Cesene, z modro galico 3% in 5% mešano žveplo, angleška modra galica, „Agricol“ za uničevanje mrčesov na trtah, cvetlicah, drevju in zelenjavi, žvepljalnice, cevi od gumijskega cepljenja, trava „Rafia“ za vezati cvetlice.

Velika zaloga in izbor

„Futterkalk“ za nastiti vsakovrstne domače živali, mleto barve v olju ali prahu, pokostij, čopičev, angleško laneno olje surov, in kuhano in za živali, žebli, sipe, mast za vozove, vrčij, pip, ščetk, parfema, esence, vinskega cveta in snega za kis, mineralnih vod, vžigalic in voščila družbe sv. Cirila in Meoda, zelišč in medicinskih olj, voščenic in stearinskih sveč, finega in navačnega mila.

Cene brez konkurence.
Priporoč. se za blagohotno podporo
Emil Cumar pok. Friđriha
v Trstu, ulica Belvedere št. 37,
podružnica: Općina 212.

Albert Brosch

TRST - Ul. S. Antonio 5. - TRST
kožuhar in izdelovalec čepic.

ODLIKOVAN NA RAZSTAVI v Trstu 1882.

Velika zaloga kožuhovine in čepic
za civilne in vojaške osebe.

Izrhuje vse poprave najhitreje in ekonomično. Stranjuje kožuhovino in misko obleko ter jamči za vsako škodo proti molem in ognju.

ZOBOZDRAVNIK
Univ. Med. Dr. Makso Brillant
v TRSTU
ulica S. Giovanni št. 5, I. nadstr.

Izvrhuje izdelanja z emajlom, porcelanom, srebrom in zlatom.
Izdeluje posamezne umetne zobove kakor tudi celo zobovje.

ORDINIRA ob 9.—12. predp., 3.—5. popol.

Poljedelci!!
= najboljšo romansko žveplo =
dvakrat rafinirano I. vrste, vreča po 7 kron
= najboljša modra galica =
po 64 stotink klgr. — Prodaja kmet tvrdka

Huber & Co. Trst
ulica Madonnina (nasproti bivšemu par-nemu mlinu).

L. Lazerjev obliž za turiste.

Pripoznajo najboljšo zdravilo proti kuji očesom, žuljem itd.

Glavna zaloga:
Lekarna L. SCHWENK,
DUNAJ-MEIDLING.

Naj se Lazerjev obliž za turiste po z lteva K 1-20.

- Vobiva se v vseh lekarnah. -

Gulielmo Brod & C.º
poznana tvrdka s

POHIŠTVOM

najelegantnejše vrste
ZAJAMČENE KAKOVOSTI
po najnižjih cenah
Via S. Giovanni št. 14

TRST vogal Piazza S. Giovanni.
KATALOGI BREZPLAČNO IN GRATIS

Odlikovana 1894. 1891. Odlikovana 1894.

Odlikovana tovarna
na vodno in parno silo z najboljšimi stroji iz prvih nemških tovarn

ter

velika zaloga vsakovrstnega pohištva
Ivan Doljak v Solkanu pri Gorici.

Samostojna tvrdka brez vsake zveze z drugimi, ustanovljena l. 1889.

V lastni hiši. Lastne žage.

Tovarna razpolaga z mizarji, veščimi od najnavadnejših do najfinejših del vseh slogov, enako z izvršnimi strugarji in rezbarji in najbolje izurjenimi tapetarji, tako, da lahko prevzame in izvrši v najkrašjem času vsako delo vseh slogov; prevzame tudi mebliranje vil, prenočišč, uradov itd. z navadnim in najfinejšim pohištvom.

Za mizarje.

Velika zbirka obkalkov (remša), strugaških in rezljarskih izdelkov, za izdelovanje zrezanega in pooblanega lesa, vsakovrstnih okraskov, gol, korničev in vseh drugih mizarjskih potrebščin.

Vsaka konkurenca izključena, ker se dela samo iz lesa, posušenega v nalašč z to napravljene pečeh, ter se tvrdka drži gesla: **Solidnost in točnost v postrežbi.**

Vrhu tega se jamči za vsak posamezen kos. — Brzojavi: **Doljak — Solkan.**

Prodajalnica obuval G. Mayer Grego.
TRST. — Riborgo št. 19. — TRST.

Velikanski dohod za birmo.

Qbuvala za pospode	Qbuvala za gospe.
črna, angleška po gld. 3.20, rumena, po gld. 3.50.	črna ali rumena, angleška po gld. 3.50
Specijaliteta obuval za dečke.	Naročbe po meri.

Izbor oblek za moške in dečke.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital **K 1.000.000**
Kupuje in prodaja vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.
Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskomptuje
izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Daje predjume na vred. papirje.
Zavaruje srečke proti kurzni izgubi

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavgije.

Eskompt in inkasso menic. Borzna naročila.

Podružnica v Spljetu (Dalmacija.)
Denarne vloge vsprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.

Ako bi kak slučajni opazovalec naletel na cele grude 20—30 slovenskih otrok igrajočih se na ulicah in to celo v središču mesta — bi bila njegova sodba vsa drugačna, nego je ista v slučaju, da je dotičnik naletel le na skupine laških meščanov. Ako pa je mogoče, da imamo v Trstu na tisoče slovenski govorečih otrok, ki v tem jeziku nastopajo tudi na ulicah, je naravno, da mora biti tudi starišev, ki te otroke tako vzgajajo!

Ob redeljah in praznikih je — recimo v javnem vrtu — zjutraj 80% laških štalcev, ker Slovani porabljajo ta čas v cerkvah in morda — tudi v gostilnah! Popoldne pa je v istem vrtu stvar vsa drugačna! V popoldanskih urah je tam najmanj 80% slovenskega ljudstva, ki tudi govori v tem jeziku.

Kakor v navedenem slučaju, približno je ta stvar (z malimi izjemami) povsod po našem mestu.

Častno mesto, med slovensko govorečimi tržačani pa zavzema (in to moramo povdarjati s ponosom) naše vrlo delavstvo!

Gostovanje členov ljubljanskega gledališča. Objavili smo že, da bodo na Binkoštno soboto v Barkovljah in Binkoštno nedeljo v gledališču »Fenice« gostovali igralci

X. Plačila se imajo izplačevati na teden brez vsakega odbitka.

XI. Prazniki so imajo pripoznati kakor delavni dnevi, izvzemši Božič, Velika noč in Binkošti. Ob dnevih pred za inje omenjenimi prazniki je določeno 7 urno delo.

XII. 1. majnik je splošni praznik.

XIII. »Združenje delavcev za stavbinsko obrt« bo imelo jednega zapužnika med delavci na vsakem stavbinskem delu.

XIV. V slučaju neprilike med podjetniki in delavci imajo razsoliti razsodišče, katero se ima izvoliti.

Na odgovor hočejo čakati do 15. junija t. l.

Štrajk mizarjev. Predsinoči so imeli mizarški delavci shod, na katerem so sklenili stopiti v štrajk. V sled tega sklepa je danes začelo v 77 delavnicah štrajkati 520 delavcev 10 vajencev; 45 delavcev in 61 pomočnikov se ni pridružilo štrajku. Jutri bodo imeli štrajkovec zopet shod.

Otvoritev »Narodnega doma« pri sv. Ivanu. Če tudi bo slabo vreme, določena je slovesna otvoritev za nedeljo 5. junija. Ob lepem vremenu višila se bo slavnost na vrtu. Ker je v novem poslopju velika dvorana, motiti nas ne bo mogel tudi dež.

3. popoldne
Udeležej 3 dni
mestnem

Rea. Za rezervirani odbori
bili »Sb.

Rojann
voj redni
društva
dom. Za
ovršenem
Priatelji

rkovljah
nih pro
bo sode
stero na

Cirila
svoje ve
slovenske
d. ušiva

shodu
unaju se
lecev, to
vseh kro
lružba za
vclavžni
prevzel
gospod

deti naši
voditelji
rujejo, da
njegovega
du se bo
raznim
spodarske
i: kaj in
ljudstve.
li intenziv
sami (in
ružnic) a
dpirali so
čja jedino

arobrodno
služaju
»Elenae
1 1/2 uri
min. pop.
6. uri in
samo na

Doprnski kip pok. Ivana viteza Nabergerja je dovršil ravncar po fotografiji vrli naš gospod Ferdo Gustinčič v Barkovljah. Kip je iz gipsa in je posnetek po fotografiji jako točen in veren. Kip je na ogled v Gustinčičevi delavnici v Barkovljah št. 230 poleg tramvajске stacije št. 5 in sicer vsaki dan od 9. do 11. ure popoldne in 3. do 5. ure pop.

Popravek. Podpis pod včerajšnjo notico, priobčeno pod zaglavjem »Domačini tujei — in tujei domačini« se mora glasiti »Slovenski delavci«, in ne »Slovenski delavci«. Ta vest nam je namreč došla od našega navadnega poročevalca iz delavskih krogov, ne pa od prizadetih delavcev.

Dražba promišlin. V petek dne 22. maja ob 10. uri popoldne se bodo vedel dražbe tuk. c. br. okrajnega sodišča za civilne stvari vseh sledečih dražbenih predmetov: ulica Chiozza 3, 2 emari; ulica Solturi 19 in ulica Ponizianino 4, kovaška oprema in hišna oprava; ulica Conti 20, hišna oprava; ulica Conti 10, hišna oprava; ulica Pietà 13, hišna oprava; ulica Boscchetto 30, kočija; ulica Pietà 13, mizarake klopi, voz in hišna oprava; ulica della Loggia 5, hišna oprava; ulica Stadion 33, 2 postelji in zofa; Skorklja 26, hišna oprava; ulica Amalia 1, 3 odprte kočije; vicolo Cicco 2, premog, pisarniški predmeti in oprema sodarske delavnice.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 16.1, ob 2. uri popoldne 24.4 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 760 l. — Danes plima ob 5.42 predp. in ob 5.37

pop.; oseka ob 0.11 popoldne in ob 11.48 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

Občinski stražnik ubil potiranca. V soboto popoldne so občinski stražarji v Tržiču dobili nalog, da odvedejo s tržiške odgonske postaje v razne občine potirance, katere so do Tržiča prignali tržiški redarji. Tak nalog je dobil tudi občinski redar Colombani ter je spremljal jednega izmed potirancev v njegovo domovinsko občino Ronki. Prišedša v Ronke, podala sta se občinski stražar in potiranec, neki Josip Colautti, v krčmo Valentičičevo. Tu sta nekaj časa pila skupaj mirno. Hkratu pa je nastal med njima prepir, ki je končal s tem, da je občinski stražar potegnil sabljo, mahnil z njo najprej Colauttija po glavi ter ga potem tudi skozi in skozi prebedel. Colautti ostal je takoj mrtev. Občinskega stražarja so zaprli.

Brzojavna poročila.

Radi dogodkov na Hrvaškem. SPLJET 20. (P) Spljetski občinski svet je na početku današnje javne seje na predlog dr. Deškovića enoglasno izrazil sočutje in žalost radi tužnega stanja na Hrvaškem in je — naglašujoč enaka čustva vseh Hrvatov — dovolil 1000 kron pripomoči za žrtve terorizma. Med svetovalci se je nabralo tudi 1000 kron. Sklenilo se je zaprijeti akcije po deželi za izražanje sočutja in nabiranje prispevkov. Seja je bila takoj na to zaključena v znak narodne žalosti.

Med Avstrijo in Ogrsko.

DUMAJ 20. (B) Carinski in negodbeni osek nadaljujeta svoja posvetovanja. V negodbenem osekju je posl. Maštalka predlagal, raj ta osek preneha z razpravami in sicer to čzirom na oboje na Ogrskem, ki ne izključajo spremembe sistema in ker je možno, da se novo ogrsko ministerstvo ne bi smatralo obveznim po sklenjenih dogovorih.

Borba za Mandžurijo.

WASHINGTON 19. (B.) V zvezi z vprašanjem nadvladarstva v Mandžuriji hočejo Zjedinjene države — kakor se zatrjuje poluradno — zahtevati jednake trgovinske pravice, kakor jih dobe drugi narodi, ne izvzemši Rusije. Državni departement je zahteval od Rusije jamstvo, da tudi v slučaju, ako Mandžurija ostane pod rusko kontrolo, ne bo trpela ameriška trgovina. Departement se namreč drži nazora, da bi ameriška trgovina trpela, ako bi rusko blago prihajalo v Mandžurijo prosto carine, dočim bi ameriško blago moralo plačevati carino.

Dogodki na Balkanu.

CARIGRAD 19. (B.) Vesti o tu izvršenih aretovanjih Bolgarov so pretirane. — Aretiranih je bilo 6 bolgarskih podanikov; od teh pa so bili trije zopet izpuščeni na svobodo, eden pa je bil izrečen sodišču; ostala dva se nahajata še v preiskavi. Sumljivi bolgaraki Macedonci so bili nasilnim potom odgnani v domovino. — V preiskavi jih je še kakih 40.

CARIGRAD 20. (B.) Porta in diplomatiški krogi so dobili iz Bolgarske pomirljive vesti. Bojazni glede izbruha narodovega razburjenja proti knezu so pretirane in izhajajo iz skrivno krožečih manifestov, kateri pomen se je precenjeval. Mase in vodilni elementi nikakor niso bojovito razpoloženi.

Muzej. Jutri, v četrtek, otvori Viljem Winter iz Temšvarja na »Fondo Corraeo« velik panoptik in anatomsni muzej. Razven mnogih gibajočih se podob, je na razpolago tudi psomara, ki predstavlja vojno, nesreče na morju, železnici itd.

Anatomsni muzej predstavlja mnoga kirurški priprav in operacij, kakor tudi učinke nalezljivih bolezi.

Cena po dneva 40 stot., zvečer 50 st. Vojaki prestaki in otroci plačajo polovico. V anatomsni muzej smeje le odrasčeni. Petek je določen za gospo.

Vstopnina 30 stotink.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK. Lastnik konsorcijski list »Edinost«.

Natisnila tiskarna konsorcijski lista »Edinost« v Trstu.

Največa zaloga obuvala v deželi

čevljarnice v Mödling-u

Trst, Corso 27 Gorica ul. Caserma 9

črni možki čevlji od gl.	3.50	do	8.50
barv.	5.00	do	7.50
ženski čevlji	3.50	do	8.50
ženski nizki odprti	2.50	do	4.75

Velik izbor obuvala za — deklice in dečke. —

V trgovini se govori slovensko, italijansko in nemško.

Neutolažljivo žalostni naznanjamo svojim sorodnikom, prijateljem in znanecem pretno vest, da je naša ljubljena soproga in mati

Katarina Tance

v Nabrežini, v dobi 40 let dne 19. maja t. l. ob 3. uri zjutraj po dolgi in mučni bolezni, prevedena sè sv. zakramenti za umirajoče v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo dne 21. maja ob 1 1/2 uri pop.

Nabrežina, dne 19. maja 1903.

Avgust Tance,

soprog.

Vladislav

Leopoldina

in ostali sorodniki.

Birmanci! Glace rokavice

I. vrste, novč.

80

A. HUBMANN

trgovina z rokavicami

Corso 19

Ustanovljena leta 1865.

Soba v najem

se odda na Škorklji. Ako se želi, tudi hrano. Več se poizve v ul. Forni 26. I. n.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Svoji k svojim!
ZALOGA
pohištva
dobro poznane
tovarne mizarске zadruge v Gorici (Solkan)
vpisane zadruge z omejenim poroštvom
prej Anton Černigoj
Trst, Via di Piazza vecchia (Riesario)
št. 1. hiša Marenzi.
Največja tovarna pohištva primorske dežele.
Solidnost, zjamčena, kajti les se osuši
v to nalašč pripravljenih prostorih s tem-
peraturo 60 stopinj. — Najbolj udoben, mu-
deral sestav. Konkurenčne cene.
Album pohištva brezplačno.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tovarna pohištva

Aleksander Levi Minzi

ulica Tesa št. 25. A.

(v lastni hiši.)

ZALOGA:

Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Ilustrovani cenik brezplačno in franko.